

Helse- og omsorgsminister Sylvia Brustad
Postboks 8011 Dep.
0030 Oslo

Deres ref.:

Vår ref.: #68674v1/-68674

Saksbehandler: Mette-Julie Sundby
mjs@jus.no T +47 22 03 51 02

18. 06.2008

Retten til helsehjelp for rusmisbrukere

Advokatforeningens menneskerettighetsutvalg er bekymret over om rusmisbrukere får oppfylt retten til helsehjelp. Vi er kjent med at Helsedepartementet for tiden arbeider med å utferdige forslag til forskrifter om LAR (legemiddelassistert rehabilitering), i henhold til spesialisthelsetjenesteloven § 3-16. Utvalget vil i den forbindelse understreke betydningen av at rettighetsperspektivet ivaretas.

Ved menneskerettighetsloven er FNs konvensjon om økonomiske, sosiale og kulturelle rettigheter (ØSK) inkorporert i norsk rett, med forrang framfor norsk lov. Retten til helsehjelp følger av ØSK art 12. Det følger videre av ØSK art 2 (2) at det på området for rettighetene etter konvensjonen ikke kan foretas diskriminering mellom ulike grupper.

Etter rusreformen i 2004 har også rusmisbrukere rett til nødvendig helsehjelp etter pasientrettighetsloven § 2-1 annet ledd. Kriteriene for inntak og utskriving i LAR baserer seg imidlertid på retningslinjer fra før 2004 (I-35/2000 og I-5/2003). Departementet synes å erkjenne at dette er problematisk i forhold til pasientrettighetsloven: I forarbeidene til spesialisthelsetjenesteloven § 3-16 begrunner departementet hvorfor det bør være en egen forskriftshjemmel for LAR som gir adgang til å fravike pasientrettighetslovens bestemmelser om retten til helsehjelp, og som eksempel på bestemmelser som kan begrense rettighetene etter pasientrettighetsloven nevner departementet nettopp regler tilsvarende dagens retningslinjer, jf Ot prp nr 53 (2006-2007) s 49. Det har derfor helt siden 2004 vært en rettslig uholdbar situasjon, med grunn til spørsmål om lovfestede og konvensjonsfestede rettigheter til helsehjelp blir oppfylt overfor en meget svak pasientgruppe.

Utvalget stiller seg også kritisk til sider ved dagens saksbehandling av søknader om LAR. Det kan bl a spørres om det er i tråd med systemet ellers i pasientrettighetsloven at det er vanskelig å angripe manglende tilråding om LAR fra sosialkontoret, jf departementets rundskriv om rusreformen (I-8/2004) s 6 og 32. Dagens system synes også å innebære lang ventetid for pasientene.

Det har i følge Innst S nr 261 (2007-2008) vært over 2000 overdosedødsfall i Norge

de siste 10 årene. Til tross for dette står fortsatt rusmisbrukere i kø for å få behandling, både i forhold til LAR og i forhold til annen behandling. Dette er en uverdigg situasjon. Det åpner i ytterste fall for spørsmål knyttet til statens positive forpliktelser vedrørende retten til liv. Det er derfor viktig at departementet ved utarbeidelsen av forskriftene har særlig oppmerksomhet rettet mot livreddende og skadereduserende tiltak.

Vi ber om at departementet hensyntar disse synspunktene i det videre arbeidet. Vi forutsetter at vi får anledning til å uttale oss om forslaget til forskrift om LAR.

Med vennlig hilsen
For Advokatforeningens menneskerettighetsutvalg

Knut Rognlien
leder

Thom Arne Hellerslia
medlem